

**NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ**

Program LIFE

– zapowiedź naboru 2024

Karolina Wądołowska

Warszawa, luty 2024 r.

The future is green

The future is *Life*

Dofinansowanie z UE na działania na rzecz środowiska i klimatu.

Ponad 5,6 tys.
Projektów
od 1992

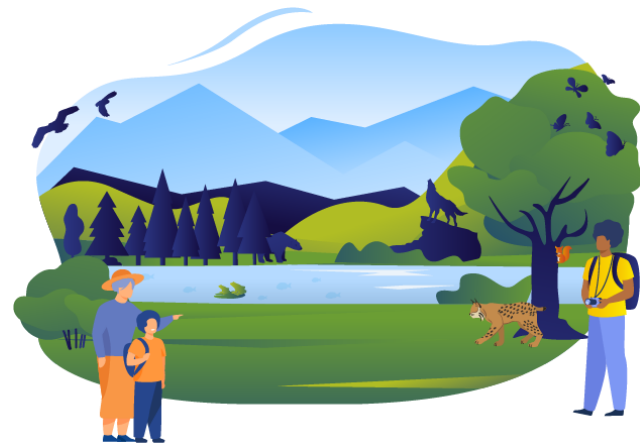
1,1 tys.
Projektów
w trakcie realizacji

5,4 mld €
Budżet
2021 - 2027

611 mln. €
Budżet naboru
2023

Program LIFE - 4 podprogramy

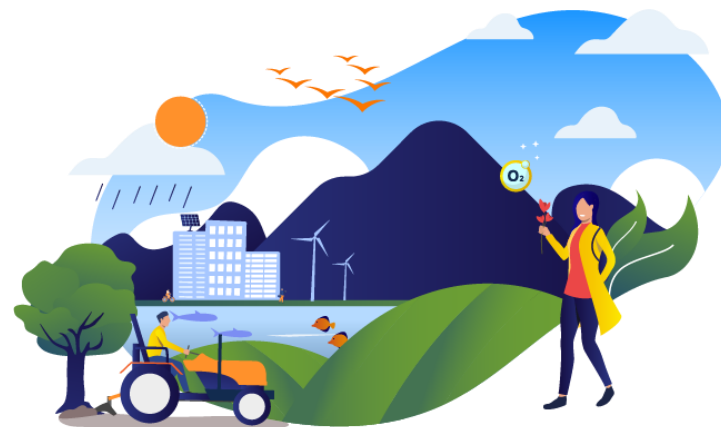
**Przyroda
i różnorodność
biologiczna**

**Gospodarka o obiegu
zamkniętym i jakość życia**

**Łagodzenie zmiany
klimatu
i adaptacja**

**Przejsięcie na czystą
energię**

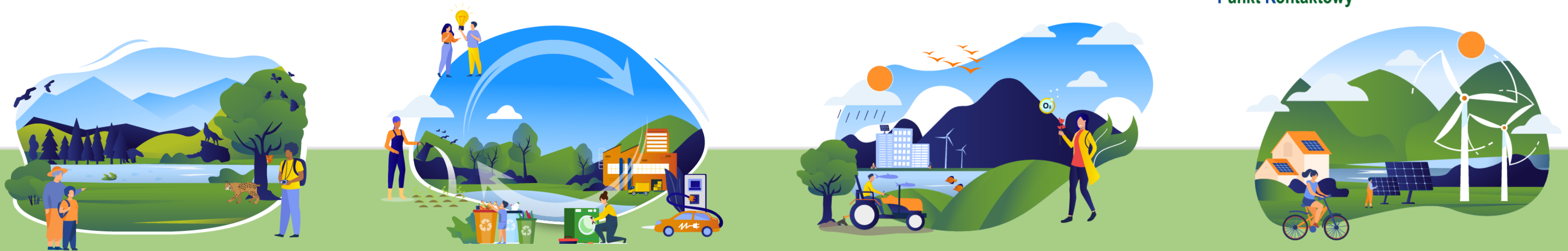
Projekty LIFE:

- Chronią europejską przyrodę powstrzymując i odwracając spadek różnorodności biologicznej.
- Przyspieszają przejście na czystą energię poprzez większe wykorzystanie rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej i energii odnawialnej.

- Ograniczają emisje gazów cieplarnianych, zwiększają odporność na zmianę klimatu i zwiększają świadomość w zakresie łagodzenia zmiany klimatu.
- Wzmacniają gospodarkę o obiegu zamkniętym dzięki nowym technologiom i rozwiązaniom.

- Chronią, przywracają i ulepszają środowisko, a co za tym idzie jakość życia ludzi.

Kto może aplikować i jak?

Wszystkie podmioty publiczne i prawne zarejestrowane na terenie UE i krajów stowarzyszonych z Programem LIFE.

Portal Komisji Europejskiej [funding & tender opportunities portal](#) – zaproszenia do składania wniosków i instrukcje, jak składać wniosek.

Dlaczego Program LIFE?

01

Do 95%
bezzwrotnego
dofinansowania (KE
+ NFOŚiGW)

02

Dofinansowanie KE
nie jest pomocą
publiczną!

03

Środki na
przygotowanie
projektów: Granty
na Eurogranty (PARP)
/ Inkubator
wniosków LIFE
(NFOŚiGW)

Dlaczego Program LIFE?

04

Możliwość
przetestowania
innowacyjnego
rozwiązania pro-
środowiskowego

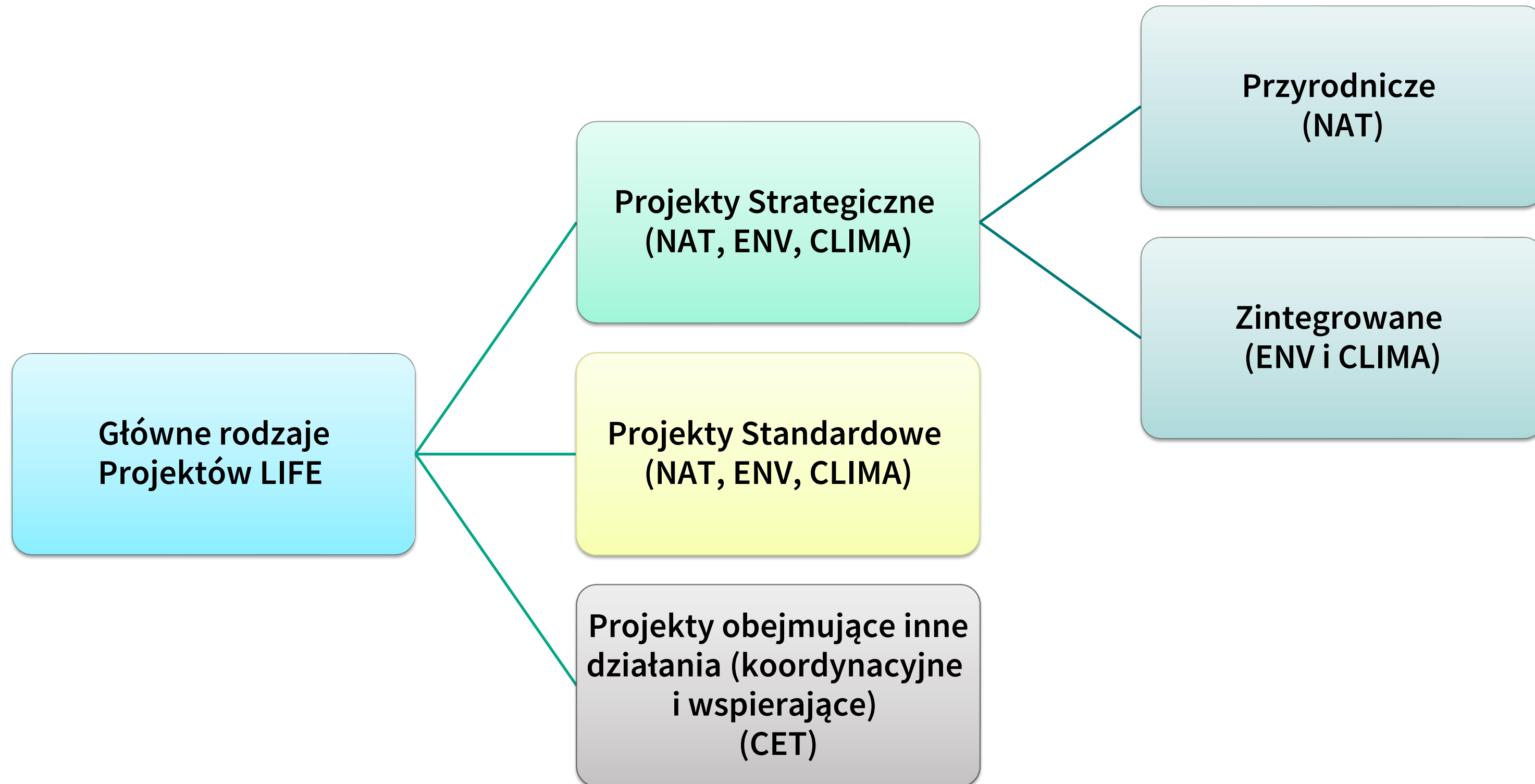
05

...ale również
opłacalnego
komercyjnie
(projekty C2M)

06

Środki na
rozpowszechnienie
(wypromowanie)
nowego
rozwiązania

Główne rodzaje Projektów LIFE i podprogramy (perspektywa 2021-2027)

PROJEKTY DZIAŁAŃ STANDARDOWYCH (SAP)

Opracowywanie,
demonstrowanie
i promowanie innowacyjnych
technik, metod i strategii.

Zwiększanie bazy wiedzy
i stosowanie dobrych praktyk.

Wspieranie rozwoju, wdrażania,
monitorowania
i egzekwowania ustawodawstwa
UE i polityki.

Pełnienie roli katalizatora we
wprowadzaniu na wielką skalę
skutecznych rozwiązań
technicznych
i związanych z polityką UE.

To elastyczne narzędzie,
dostępne dla podmiotów
działających we wszystkich
sektorach
(publicznym, pozarządowym
i prywatnym).

Dofinansowanie z KE –
średnio 1 - 2 mln EUR.

INNOWACYJNE TECHNIKI, METODY I PODEJŚCIA

- Oznaczają rozwiązania nowe w kontekście stanu rozwoju danego państwa członkowskiego i poziomu sektorów, wdrażane na skalę operacyjną na warunkach, które umożliwiają osiągnięcie efektów opisanych w kryterium przyznania dotacji „Wpływ”.

DOBRE PRAKTYKI

- Oznaczają rozwiązania, techniki, metody i strategie, które są właściwe, efektywne kosztowo i nowoczesne (na poziomie państwa członkowskiego, jak i na poziomie sektorów), wdrażane na skali operacyjnej i na warunkach, które umożliwią osiągnięcie efektów opisanych w kryterium przyznania dotacji „Wpływ”

PROJEKTY OBEJMUJĄCE INNE DZIAŁANIA (KOORDYNACYJNE I WSPIERAJĄCE) - CET

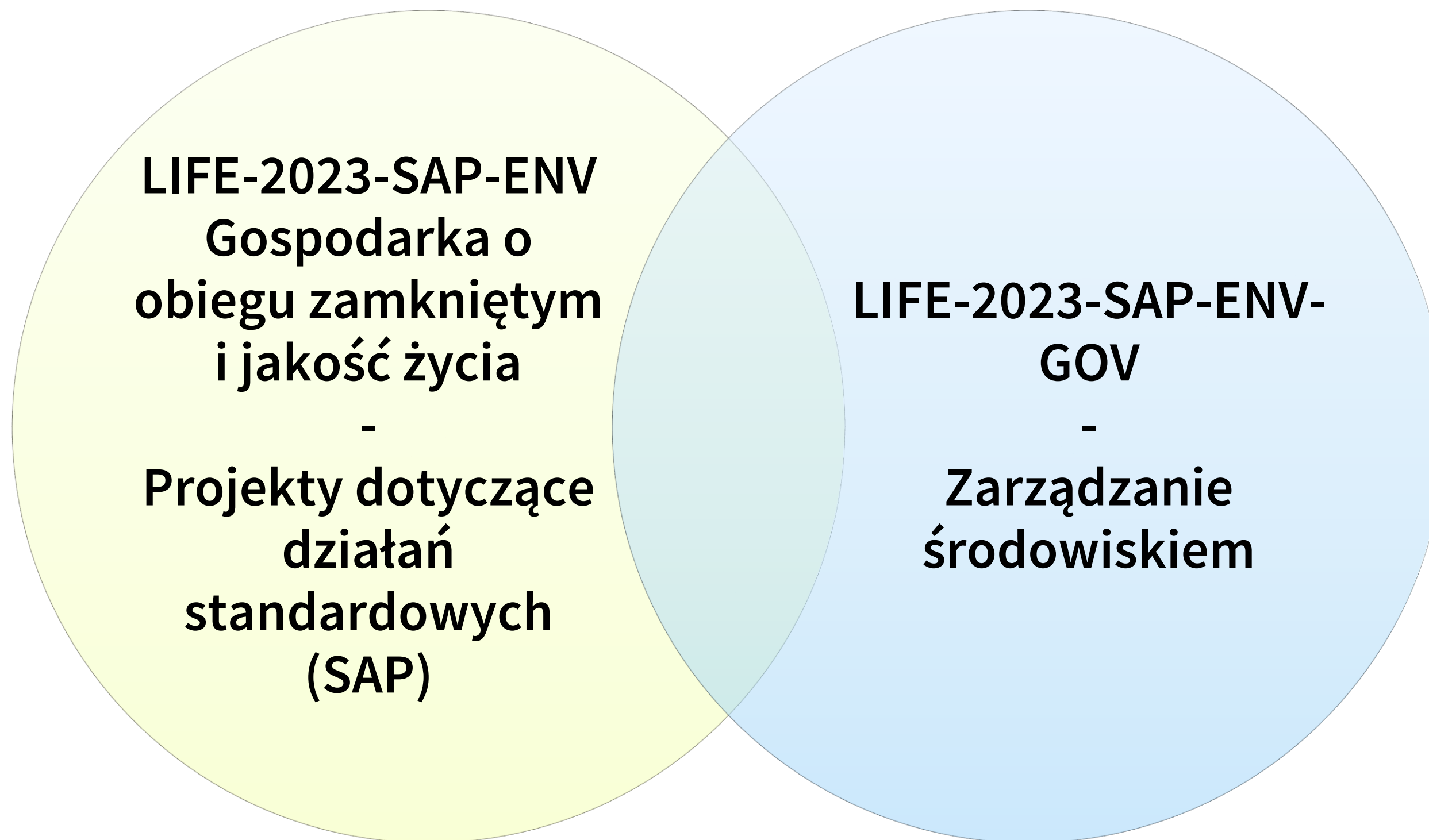

Dotacje na Inne Działania (OAG) LIFE - Działania Koordynacyjne i Wspierające (CSA)

- Działania Koordynacyjne i Wspierające (CSA) dla projektów dotyczących przejścia na energię odnawialną i zwiększania efektywności energetycznej poprzez łamanie barier rynkowych, działania w zakresie budowania potencjału, rozpowszechniania informacji i wiedzy oraz zwiększanie świadomości; mogą to być dotacje udzielane bezpośrednio organom wyznaczonym przez Państwa Członkowskie.

Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia

Cele Szczegółowe – Tematy z naboru LIFE-2023-SAP-ENV

Gospodarka
o obiegu
zamkniętym
i Odpady

Powietrze

Woda

Gleba

Hałas

Substancje
chemiczne

Nowy Europejski
Bauhaus

Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia

**Przykładowy temat z zaproszenia 2023
(jest ich więcej!)**

Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia

Powietrze

Priorytet tematyczny „Powietrze” koncentruje się na wdrażaniu ustawodawstwa z zakresu jakości powietrza oraz na kompleksowym podejściu do związanych z nią problemów środowisk miejskich, przemysłowych i wiejskich. Skuteczne wdrażanie ustawodawstwa dotyczącego czystości powietrza stanowi istotny wkład w osiągnięcie celu „zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń na rzecz nietoksycznego środowiska”, ogłoszonego przez Komisję w treści europejskiego Zielonego Ładu i powiązanych z nim inicjatyw.

Projekty dotyczące jakości powietrza powinny zasadniczo koncentrować się na obszarach miejskich lub na obszarach wiejskich o wysokim potencjale powtarzalności w UE tak, aby zapewnić objęcie nimi jak największej liczby osób.

Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia

Powietrze

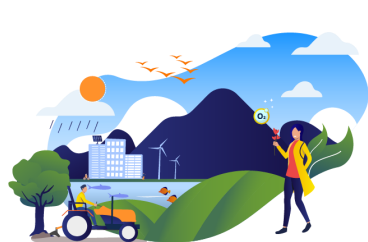
PRZYKŁAD TEMATU Z TEGOROCZNEGO ZAPROSZENIA (jest więcej!):

Poprawa jakości powietrza i redukcja emisji pyłu zawieszonego (PM) w obszarach:

- o wysokim zużyciu paliw stałych takich jak biomasa, węgiel i torf, do ogrzewania budynków mieszkalnych
- lub
- o wysokim poziomie emisji PM w związku z działalnością budowlaną (remontową), wydobywania z kamieniołomów, górnictwa, składowania /przetadunku surowców mineralnych lub innej działalności skutkującej wytwarzaniem pyłu, jeśli nie została określona w dyrektywie IED.

Takie projekty realizują **jedno lub więcej z niżej wymienionych rozwiązań:**

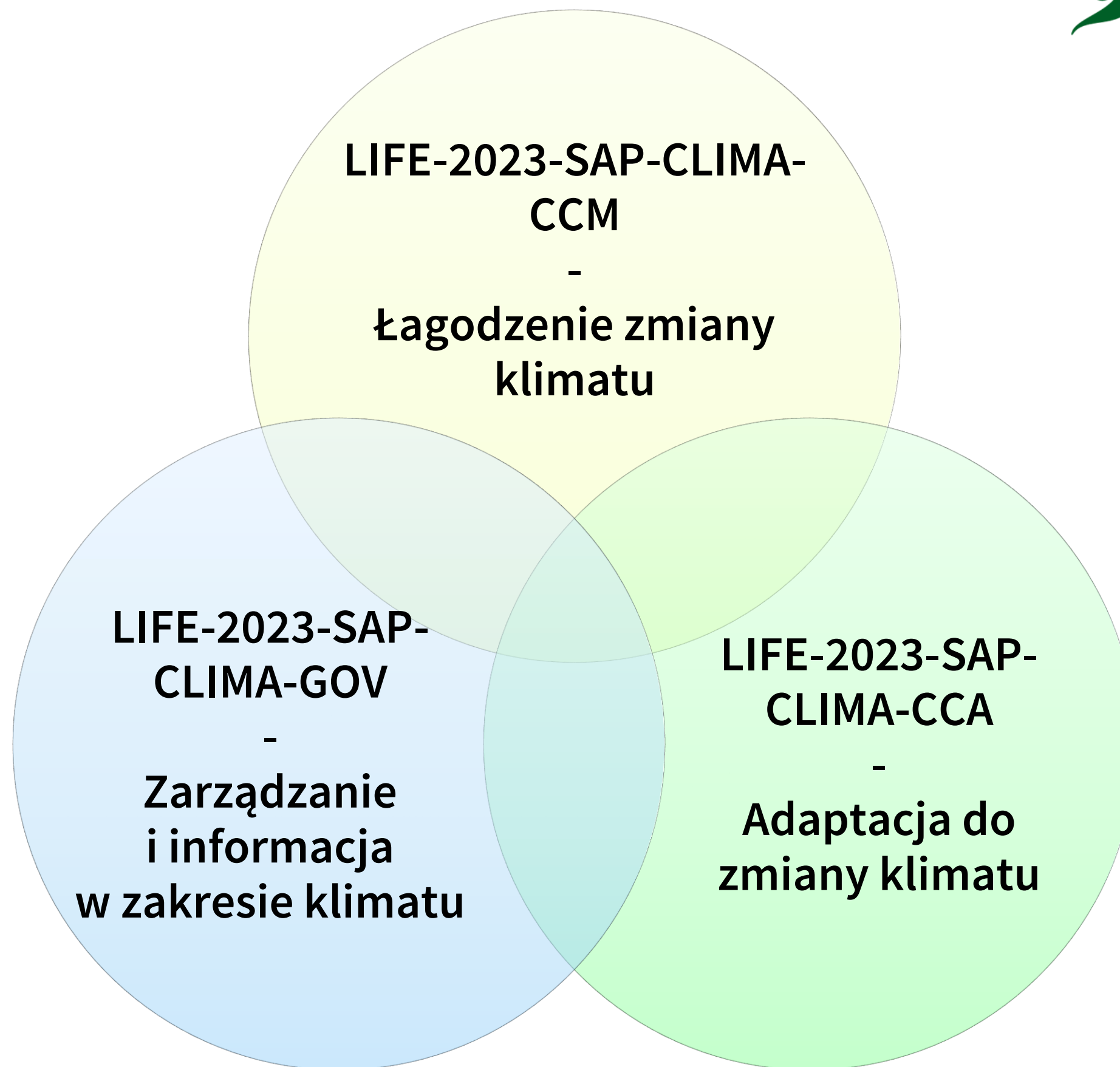
- rozwiązania techniczne,
- rozwiązania w zakresie zarządzania,
- innowacyjne rozwiązania w zakresie regulacyjnym i/lub
- innowacyjne rozwiązania oparte na zachętach.

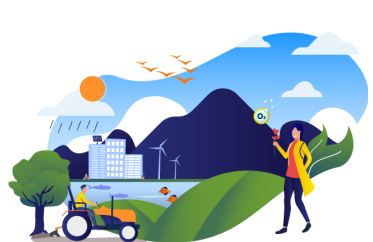

Łagodzenie zmiany klimatu i adaptacja

NARODOWY FUNDUSZ
OCHRONY ŚRODOWISKA
i GOSPODARKI WODNEJ

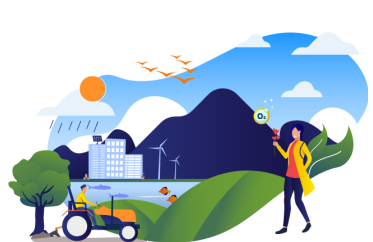

Łagodzenie zmiany klimatu i adaptacja

**Przykładowy temat z zaproszenia 2023
(jest ich więcej!)**

4. Adaptacja miast i regionów do zmiany klimatu

Szczebel lokalny stanowi podstawę adaptacji; jakkolwiek zmiana klimatu wpływa na regiony i obywateli Europy bezpośrednio, ich ekspozycja i stopień narażenia na wpływ klimatu są nierówne, nierzadko zaś pogarszają sytuację w zakresie już istniejących nierówności i zagrożeń.

Dlatego obszar ten poświęcono wyłącznie projektom lokalnym i regionalnym, które sprzyjają zwiększaniu odporności lokalnej, indywidualnej i sprawiedliwej.

Projekty LIFE 2023 w tym zakresie powinny wdrażać działania pilotażowe, promować i przekazywać strategie i rozwiązania w obszarze adaptacji miast i regionów do zmiany klimatu, i obejmują np. projekty, które:

wzmacniają odporność w sposób sprawiedliwy i godziwy, tak, aby koszty i korzyści adaptacji do zmiany klimatu były ponoszone na równi przez szeroką rzeszę odbiorców;

wspierają absorpcję lokalną danych, rozwiązań cyfrowych i inteligentnych związanych z adaptacją do zmiany klimatu w oparciu o inicjatywy i instrumenty w rodzaju Europejskiego Partnerstwa Innowacyjnego na rzecz Inteligentnych Miast i Społeczności, Programu Cyfrowa Europa, Horyzont Europa i inicjatywy Wyzwania dla miast inteligentnych, the Copernicus Climate Change Service oraz Climate-ADAPT;

wspierają inicjatywy z zakresu edukacji, szkoleń i zmiany kwalifikacji oraz strategie dywersyfikacji gospodarczej, ukierunkowane na tworzenie zielonych miejsc pracy;

współpracują i bazują na Porozumieniu Burmistrzów i Koalicji na rzecz Edukacji dla Klimatu.

Przejsście na czystą energię

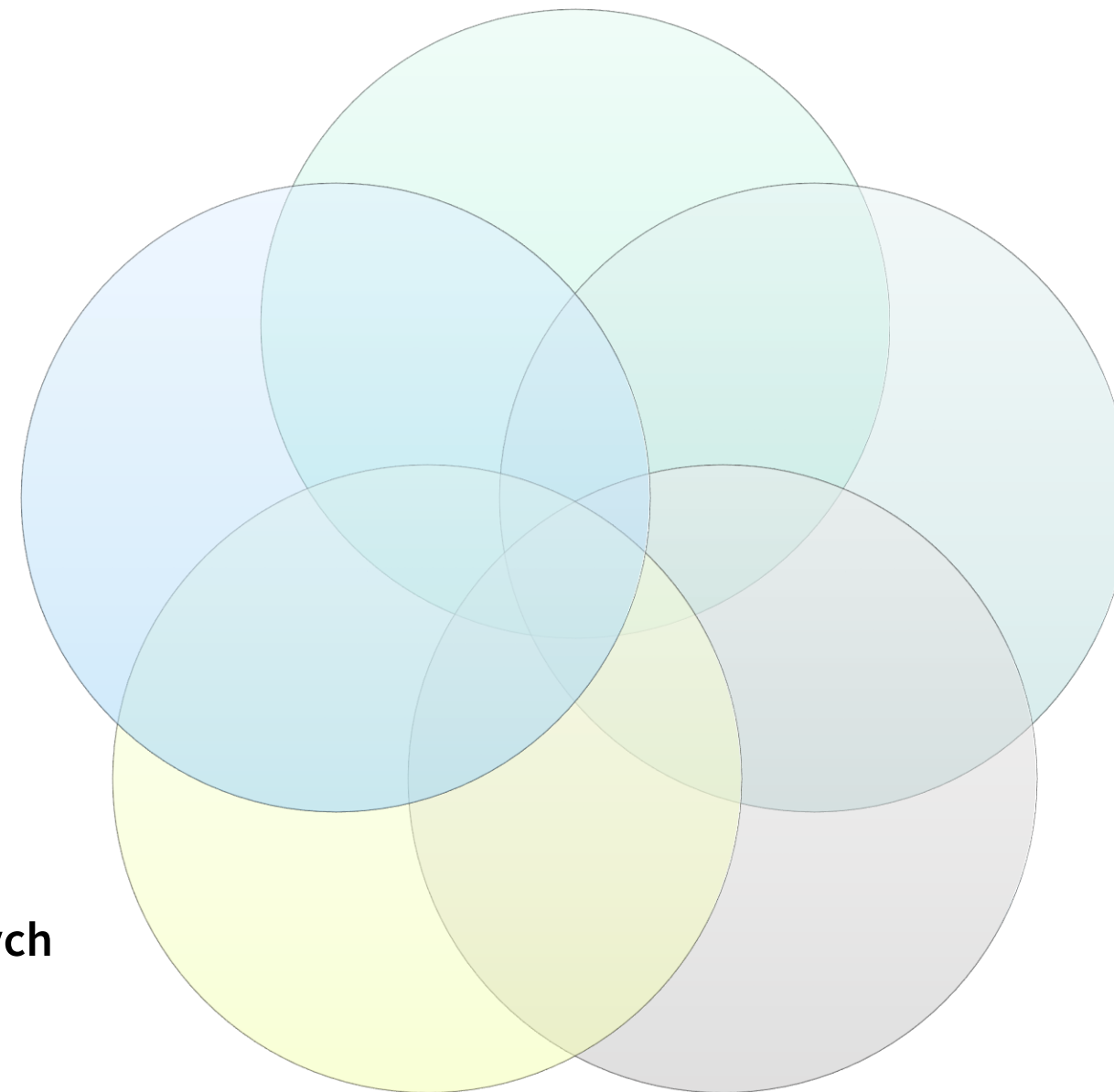
Budowanie krajowych,
regionalnych i lokalnych ram
prowadzenia polityki
wspierającej przejście na czystą
energię

Angażowanie
i wzmacnianie roli obywateli w
przejściu na czystą energię

Przyspieszenie procesu
wprowadzania nowych
technologii, cyfryzacji, nowych
usług i modeli biznesowych
oraz rozwój związanych
z nimi umiejętności
zawodowych na rynku

Wspieranie rozwoju lokalnych
i regionalnych projektów
inwestycyjnych

Przyciąganie prywatnego
finansowania inicjatyw
zrównoważonej energii

Przejdźcie na czystą energię

**Przykładowy temat z zaproszenia 2023
(jest ich więcej!)**

Przejdźcie na czystą energię

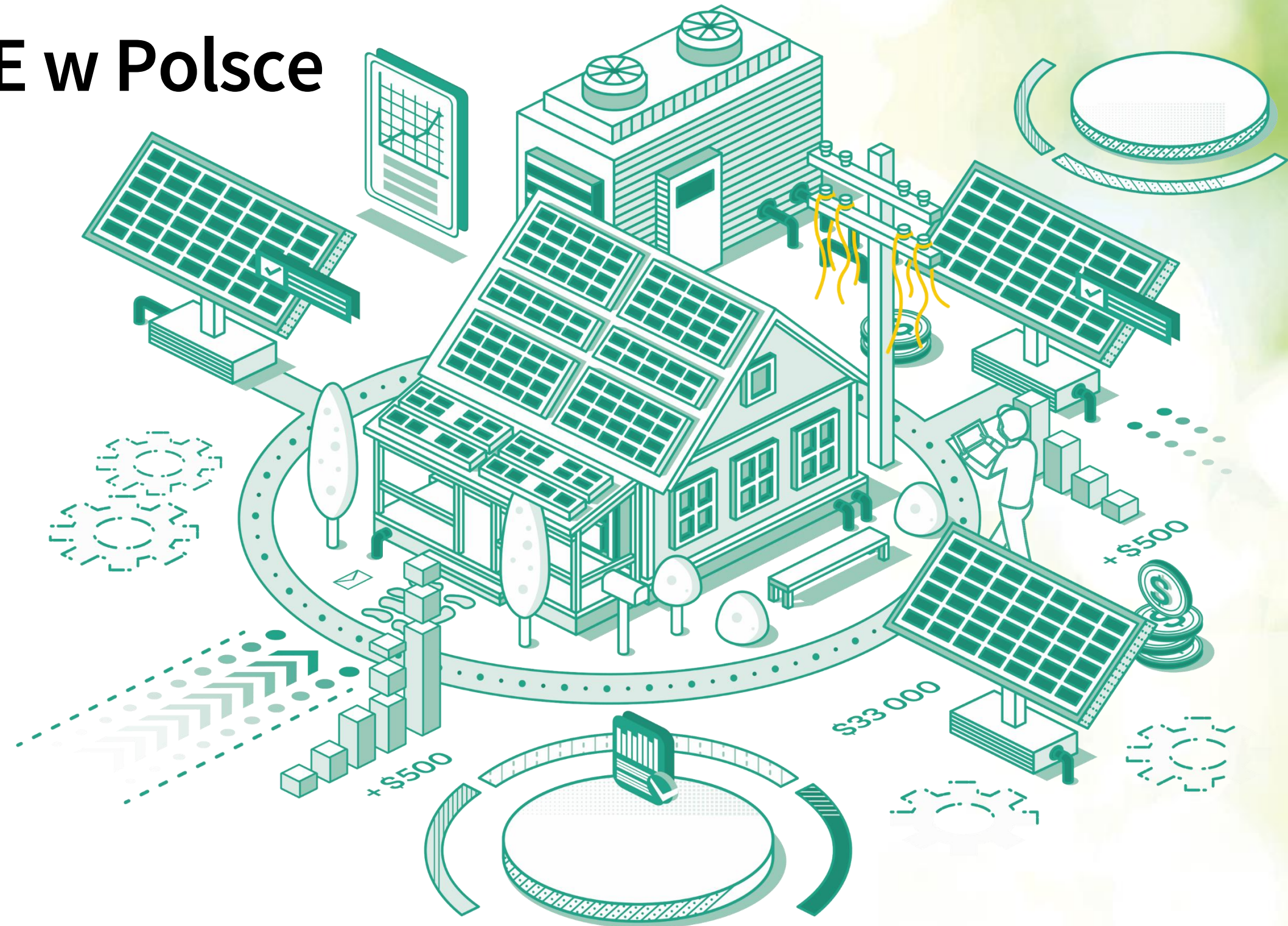
LIFE-2023-CET-LOCAL:
Wsparcie techniczne planów i strategii przejścia na czystą energię w gminach i regionach.

Temat ma na celu **zapewnienie władzom lokalnym i regionalnym niezbędnego potencjału, umiejętności i struktur organizacyjnych** do dostarczania i wdrażania planów oraz strategii przejścia na czystą energię (CET).

Ważne jest więc, aby **władze lokalne i regionalne rozwijały i wzmocniały zdolności i umiejętności w celu realizacji i wdrażania planów i strategii CET**, takich jak plany działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu (SECAP) lub podobne. Jest to **szczególnie istotne w przypadku małych gmin, obszarów wiejskich i odizolowanych oraz regionów wysokoemisyjnych**, które mogą pozostawać w tyle pod względem przejścia na czystą energię, pomimo znacznego potencjału wywarcia dużego wpływu na zmniejszenie zużycia paliw kopalnych.

Wnioski muszą zostać złożone przez **co najmniej 3 wnioskodawców (beneficjentów, a nie podmioty stowarzyszone) z 3 różnych kwalifikujących się państw.**

Rola NFOŚiGW we wdrażaniu Programu LIFE w Polsce

ROLA NFOŚiGW

- Ocenia wnioszek.
- Podpisuje umowę na realizację projektu.
- Wypłaca dofinansowanie.
- Monitoruje i rozlicza umowę.

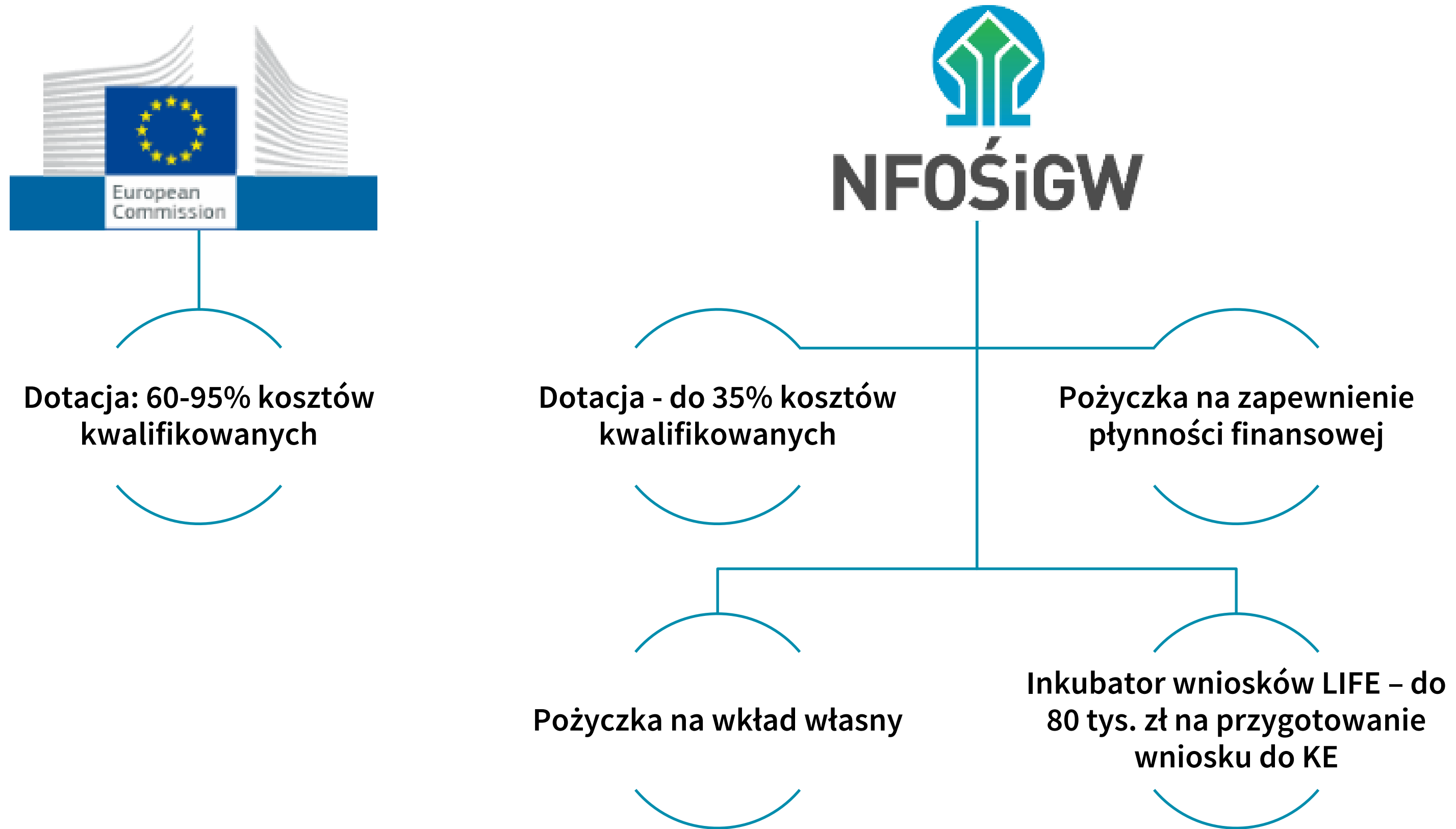
Projekt LIFE

- Współfinansowanie projektów LIFE.
- Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE.

ROLA NFOŚiGW

ROLA NFOŚiGW

Zwiększenie zainteresowania Programem LIFE i absorpcji środków przez polskie podmioty.

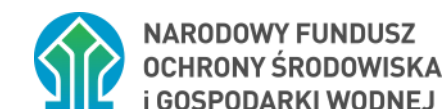
Konsultacje pomysłów na projekt LIFE.

Wsparcie w procesie pisania wniosków do Programu LIFE.

Pomoc w poszukiwaniu partnerów do projektów.

Prowadzenie szkoleń, webinarów, warsztatów podnoszących umiejętności wnioskodawców.

KRAJOWY PUNKT KONTAKTOWY LIFE - Aktualności

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

O Funduszu Aktualności Baza wiedzy **Oferta finansowania** Kontakt PL

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej > Oferta finansowania > Środki unijne > Program LIFE – Krajowy Punkt Kontaktowy > Aktualności LIFE

[< Powrót](#)

Aktualności LIFE

29.01.2024

Dalsza realizacja projektu LIFE pn. „Renaturyzacja sieci hydrograficznej w Basenie Środkowym doliny Biebrzy. Etap II”

Dzięki dofinansowaniu ze środków KE i NFOŚiGW trwają prace przy przebudowie Węzła „Modzelówka” i odtworzeniu koryta rzeki Ełk.

10.01.2024

Transmisja Dnia Informacyjnego LIFE 11 stycznia 2024 r. !

Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE w NFOŚiGW zaprasza do oglądania transmisji na żywo z Dnia Informacyjnego LIFE. To niepowtarzalna okazja do wzięcia udziału w wydarzeniu, mimo braku możliwości zarejestrowania się na Konferencję.

12.12.2023

Rejestracja na Dzień Informacyjny LIFE 11 stycznia 2024 r. w Warszawie rozpoczęta

Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE w NFOŚiGW zaprasza do rejestracji na Dzień Informacyjny LIFE. To niepowtarzalna okazja do zapoznania się z możliwościami, jakie oferuje Program LIFE oraz projektami LIFE realizowanymi w Polsce.

08.12.2023

396 milionów euro na nowe projekty LIFE

Zapisz się na newsletter

1. Wskaż interesujące Cię kategorie *

Można zaznaczyć kilka odpowiedzi.

- Aktualności
- Nabory wniosków
- Edukacja
- Program LIFE
- Środki norweskie i EOG

[Newsletter - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - Portal Gov.pl \(www.gov.pl\)](#)

KRAJOWY PUNKT KONTAKTOWY LIFE - [YouTube](#)

[Wyświetl wszystko](#)

LIFE 2023

30 maja: „Webinarium z pisania wniosków Podprogram Przejści...

Webinarium z pisania wniosków LIFE - podprogram Łagodzenie...

17 maja: „Webinarium z pisania wniosków Podprogram...

11 maja „Webinarium z pisania wniosków Podprogram Przyrod...

LIFE w biznesie - Close2Market (C2M)

Rola NFOŚiGW we wdrażaniu LIFE w Polsce

[Wyświetl wszystko](#)

LIFE 2022

#LIFE webinar 2022.07.20 Program LIFE: Przejście na...

#LIFE webinarium 2022.07.19 Program LIFE: NAT/ENV/CLIMA

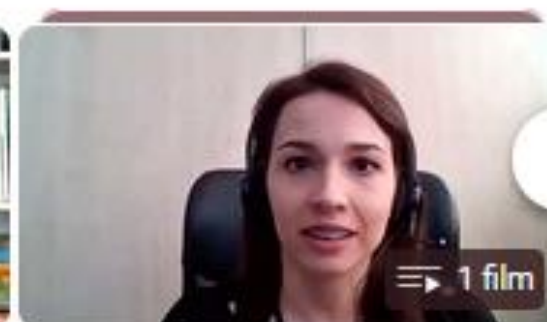
Dzień Informacyjny LIFE 2022 Narodowy Fundusz Ochrony Środowisk

#LIFE webinarium 2022.04.21 „Inkubator wniosków LIFE 2022...

#LIFE webinarium 2022.04.05 „Inkubator wniosków LIFE 2022...

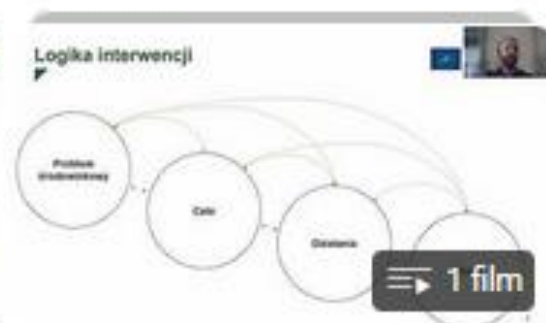
#LIFE webinarium 2022.03.22 „Inkubator wniosków LIFE 2022...

[Wyświetl wszystko](#)

LIFE 2021

#LIFE webinarium 2021.10.06 „Pisanie wniosku LIFE 2021 /...

#LIFE webinarium 2021.10.05 „Konstruowanie Projektu LIFE -...

#LIFE webinarium 2021.10.05 „Konstruowanie Projektu LIFE -...

#LIFE webinarium DT LIFE 2021.09.07 „Dzień tematyczny...

#LIFE webinarium DT LIFE 2021.09.06 „Dzień tematyczny...

#LIFE webinarium DT LIFE 2021.09.03 - Gospodarka o...

Przewidywany terminarz naborów w 2024 r.

Publikacja zaproszeń do składania wniosków -
18 kwietnia 2024 r.

Przewidywane terminy składania wniosków:

Projekty dotyczące działań standardowych (SAP)
NAT/ENV/CLIMA
wrzesień 2024 r.

Inne działania (OA)
Przejsie na czystą energię (CET)
październik 2024 r.

Inkubator wniosków LIFE
Planowana data uruchomienia naboru:
I połowa 2024 r.

Współfinansowanie projektów LIFE (nabór 2024)
Planowana data uruchomienia naboru:
I połowa 2024 r.

Pożyczki na zachowanie płynności finansowej:
Nabór kontynuowany w 2024 r.

NAJBLIŻSZE WYDARZENIA ORGANIZOWANE PRZEZ KPK LIFE W NFOŚiGW

Planujemy m.in.:

- konferencję on-line „Finansowanie ochrony środowiska z Programów UE” – 07.03.2024 r.
- szkolenia tematyczne dla wnioskodawców
- warsztaty praktyczne z pisania wniosków
- kolejny Dzień informacyjny LIFE (po ogłoszeniu przez KE naboru 2024 do Programu LIFE)

Zachęcamy wszystkich potencjalnych wnioskodawców do kontaktu z nami i konsultacji pomysłów na projekty LIFE!

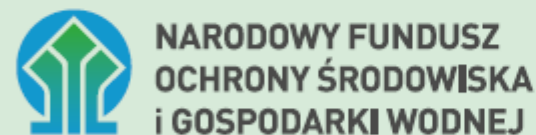
GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI O PROGRAMIE LIFE?

Finansowanie projektów LIFE

Program LIFE to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej wspierający wyłącznie działania na rzecz środowiska i klimatu. Dofinansowanie z KE wynosi od 60 do 95% kosztów kwalifikowanych.

NFOŚiGW prowadzi program współfinansowania projektów LIFE.

Więcej informacji **KPK LIFE**
<https://www.gov.pl/web/nfosigw/program-life>

Kto może aplikować i jak?

Każdy podmiot publiczny lub prywatny zarejestrowany w Unii Europejskiej oraz podmioty z krajów stowarzyszonych z programem LIFE.

Zaproszenie do składania wniosków w programie LIFE oraz instrukcje, jak składać wnioski, można znaleźć na portalu

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>

lub zapraszamy do kontaktu

KPK LIFE w NFOŚiGW
<https://www.gov.pl/web/nfosigw/program-life>

Więcej informacji
https://cinea.ec.europa.eu/programmes/life_en

The future is green The future is *Life*

Dofinansowanie z UE na działania na rzecz klimatu i środowiska

ponad

5,6 tys.

projektów
od 1992 roku

1,1 tys.

projektów
realizowanych

5,4 mld €

budżet perspektywy
2021-2027

Cała ulotka KPK LIFE
do pobrania
[TUTAJ](#)

GDZIE SZUKAĆ INFORMACJI O PROGRAMIE LIFE?

[CINEA – Program LIFE](#)

[Funding & tender opportunities](#)

[KPK LIFE w NFOŚiGW](#)

[Nagranie KPK LIFE na YouTube – gdzie znaleźć informacje o Programie LIFE](#)

GDZIE SZUKAĆ POMYSŁÓW NA PROJEKT LIFE?

[Baza projektów LIFE –
LIFE Public Database](#)

[LIFE Project Portfolio](#)

[The EU Innovation
Radar Platform](#)

[Baza CORDIS](#)

Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE
e-mail: life@nfosigw.gov.pl

Projekty przyrodnicze
tel.: (22) 459 59 22

Projekty środowiskowe i klimatyczne
tel.: (22) 459 59 24

Konsultacje wniosków:
e-mail: ekonsultantLIFE@nfosigw.gov.pl

Dziękujemy za uwagę

<https://www.gov.pl/web/nfosigw/program-life>

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

Dofinansowane
przez Unię Europejską